

Jelica Minić, zamjenica generalnog sekretara Vijeća za regionalnu saradnju (RCC)

Politička volja i administrativni kapacitet su ključni

„Treba ispuniti predložene uslove i BiH bi mogla dobiti status kandidata krajem ove godine. To nisu prazna obećanja – a zahtjevi nisu nerealni. Ako se taj scenario ostvari, BiH ulazi u novi statusni okvir koji olakšava dalje unutrašnje promjene.“

U odnosu na deset godina ranije šta biste izdvojili kao najznačajniji napredak u regionalnoj saradnji BiH, ali i u približavanju ka EU integracijama?

Bez obzira na sve sadašnje teškoće, oblast regionalne saradnje i proces približavanja Evropskoj uniji su u posljednjih deset godina značajno napredovali na čitavom prostoru takozvanog Zapadnog Balkana, koji obuhvata države nastale na prostoru nekadašnje Jugoslavije, bez Slovenije, a sa Albanijom. To se odnosi i na Bosnu i Hercegovinu, koja je jedna od najaktivnijih članica oko 50 raznovrsnih regionalnih struktura u jugoistočnoj Evropi i uz to pruža gostoprimstvo nekolicini inicijativa: Vijeću za regionalnu saradnju, Regionalnoj antikorupcijskoj inicijativi, Inicijativi za pripravnost i prevenciju u slučaju katastrofa i pod okriljem kancelarije UNDP u Sarajevu, Inicijativi za elektronsku jugoistočnu Evropu. Gotovo da ne prođe sedmica u kojoj se ne odigrava bar jedan značajan regionalni događaj u Sarajevu ili nekom od drugih centara u zemlji. Na talasu procvata regionalne saradnje, počev od 2000. godine, BiH je neizbježno dobila važnu ulogu. U domaćoj javnosti i nadležnim institucijama to se sve više prepoznaje i pretvara u korisni instrument konsolidovanja međunarodne pozicije, posebno kada je napredovanje ka EU u pitanju. Dobra ocjena regionalne saradnje BiH može se naći kako u

Jelica Minić, zamjenica generalnog sekretara RCC-a

Izveštaju o strategiji proširenja EU, koji je javnosti predstavljen u novembru prošle godine, tako i u Monitoringu procesa evropske integracije BiH, koji je nedavno predstavila Spoljnopolitička inicijativa BH, značajna domaća istraživačka (think tank) organizacija. Posebno se ističe uspješna saradnja u domenu pravosuđa i unutrašnjih poslova, mada se to može reći i za domen bezbjednosti, kulture, obrazovanja, nauke, zdravstva, poljoprivrede, trgovine, energetike, transporta... Nažalost, mnoštvo ovih važnih i djelotvornih mreža koje djeluju u regionu još nije dovoljno vidljivo, kao ni njihovi vrlo konkretni rezultati. Treba imati u vidu da ovaj talas u usponu i dalje naleće na hridi otvorenih bilateralnih problema, ali je njihov relativni značaj objektivno sve manji. U domenu evropske integracije, slika je manje jednoznačna. BiH ima ozbiljnih problema koji su nabrojani i brižljivo analizirani u navedenim izvještajima. Politička volja i administrativni kapacitet su ključne pretpostavke. Političke volje

ne nedostaje, barem deklarativno. Ali njena stvarna težina ogleda se u djelotvornosti – a to je već tema koja je u fokusu medija i to na dnevnoj osnovi. Ipak, ako se ispuni pozitivni scenario, izgledi su za BiH povoljni. Treba ispuniti predložene uslove i BiH bi mogla dobiti status kandidata krajem ove godine. To nisu prazna obećanja – a zahtjevi nisu nerealni. Ako se taj scenario ostvari, BiH ulazi u novi statusni okvir koji olakšava dalje unutrašnje promjene.

Takođe, BiH iz godine u godinu opterećuju isti problemi, građani imaju osjećaj da se vrtimo u krug. Po vama kojim načinima možemo uticati na nosioce vlasti da brže i jednostavnije donose odluke koje koče put BiH ka EU?

Pitanje bi se moglo postaviti u bilo kojoj zemlji regiona i odgovori se ne bi mnogo razlikovali. Ali BiH ima i svoj specifikum – veoma složenu državnu i upravljačku strukturu. Koliko god ona danas bila veliki nedostatak, u trenutku kada se dobije

status kandidata, proces evropske integracije se spušta sve više na regionalni i lokalni nivo. Tada bi se neki od ključnih problema koje ima BiH u pogledu administrativne neefikasnosti mogli postepeno pretvarati u prednosti decentralizovanog razvoja. Motivisanje lokalnih i kantonalnih uprava i raspolaganje značajnijim sredstvima, na osnovu uvjerljivih razvojnih programa i projekata, otvara nove domene pozitivne konkurencije i kooperacije, kao što su već pokazali projekti prekogranične saradnje koje je podržala i dalje podržava EU.

Ekonomija BiH je vrlo slabo razvijena, a uz to i nedovoljno zaštićena. Koje su smjernice Vijeća kako bi se zadržali ekonomski dobrosusjedski odnosi, ali istovremeno se ojačali domaći kapaciteti i isto tako zaštitili?

Najbolja zaštita je podsticajna poslovna klima. Već su preuzete brojne ugovorne obaveze u liberalizaciji ekonomskog prostora u regionu – trgovina, investicije, javne nabavke, energetika itd. Možda se u nekim oblastima išlo prebrzo i predaleko, ali ukupni rezultat je atraktivniji regionalni ekonomski prostor. Globalna ekonomska kriza je omela brže pokazivanje rezultata takve politike, ali podatak o tome da je trgovina između zemalja regiona bila stabilnija nego trgovina sa vanregionalnim partnerima nakon izbijanja krize i da je u posljednjih pet godina njen udio u ukupnoj trgovini regiona uvećan za 25% puno govori.

Ipak, ima i država svoju ulogu – podsticanje preduzetništva, podrška istraživanju i razvoju, reforma obrazovnog sistema, podrška inovacijama i inovatorima, prilagođavanja na tržištu radne snage...

U proteklih godinama svjedočili smo povećanju regionalne saradnje po pitanju sigurnosti i borbe protiv organizovanog kriminala. Ipak, čini se da naši granični prelazi nisu dovoljno razvijeni i prilagođeni sve većem talasu međunarodnih kriminalnih grupa?

Jelica Minić (lijevo), zamjenica generalnog sekretara RCC-a i Anna Ibrišagić, članica Odbora EP za spoljne poslove (desno)

I to se mijenja. Moglo bi brže. Ali ni najbolji granični prelazi nisu zaštita ako nema saradnje nadležnih službi susjednih zemalja. A upravo je tu došlo do velike promjene, što nailazi na pohvale i to ne samo u Evropi – jer mi smo teritorijalno interkontinentalna maršruta.

Vijeće je do sada u više navrata imalo seminare, okrugle stolove o unapređenju rada domaćeg pravosuđa. Ti koraci koliko jesu značajni ipak nisu svemogući. Po vama koji su ključni problemi koje bi BiH po pitanju efikasnijeg rada sudstva trebala da riješi? Odgovor je prilično univerzalan – odnos zakonodavne, izvršne i sudske vlasti, način regrutovanja i imenovanja kadrova, pritisak struke, borba protiv korupcije, javnost rada... Problemi sa kojima su suočene sve zemlje regiona, uključujući i neke

koje su već članice EU.

Da li biste za BiH rekli da je demokratska zemlja ili smo još uvijek zemlja koja teži da bude demokratska i pravna?

Kada pogledate čitav region, slika se mnogo ne razlikuje – etnokratije, partokratije. Uspostavljanje pravne države, vladavina prava je svuda problem. Naravno, postoje različite nijanse. Što su međusobne ucjene po etničkoj ili stranačkoj osnovi veće, to je manevarski prostor za djelotvornu raspravu i stvarno demokratsko učešće građana u javnim poslovima manji. Ali, ako su to manje-više uspješno prevazišle i druge zemlje oko nas, koje su danas članice EU, ne vidim zašto to ne bi mogli i mi ostali koji smo još uvijek izvan ovog ekonomskog i političkog bloka, a ipak njime potpuno okruženi.